

Kommunaldirektører: vigtigt med prisgennemsigtighed på kommunens ydelser

Dansk Erhvervs kommunaldirektørundersøgelse viser, at stort set alle kommunaldirektører finder det vigtigt, at kommunens beregningsgrundlag for prissætning af velfærdsydelser på ældreområdet er gennemsigtigt for ikke-kommunale aktører. Alligevel har kun en fjerdedel af de kommuner, der har friplejehjem, rettet henvendelse til ikke-kommunale aktører i 2022 med tilbud om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser.

Samarbejde på tværs af kommunale og ikke-kommunale aktørerⁱ i ældreplejen er med til at skabe et velfærdssamfund i verdensklasse. En tidligere analyse fra Dansk Erhverv viser også, at det er vigtigt for borgerne at have mulighed for selv at vælge mellem private, selvejende og offentlige velfærdstilbud i ældreplejen.ⁱⁱ

Mange ikke-kommunale leverandører af ældrepleje modtager en takst af kommunen for de ydelser, som de leverer. Taksten er baseret på, hvad det ville koste kommunen at levere en tilsvarende ydelse selv. Det er imidlertid en udfordring for ikke-kommunale leverandører af ældrepleje at gennemskue beregningsgrundlaget for prissætningen af ydelserne, hvis der ikke er gennemsigtighed i dem. Det gør det svært at være ikke-kommunal aktør, da det kan være en hindring i samarbejdet med kommunen.

Dansk Erhverv har derfor undersøgt kommunaldirektørernes holdning til prissætningen af kommunernes ydelser og gennemsigtigheden heraf, samt hvorvidt kommunen har været i dialog med deres ikke-kommunale leverandører af *plejehjem* om beregningsgrundlaget for prissætningen af ydelserne.

Undersøgelsen hovedkonklusioner

- Stort set alle kommunaldirektører finder det vigtigt, at kommunens beregningsgrundlag for prissætning af kommunens ydelser på ældreområdet er gennemsigtigt for ikke-kommunale aktører. Det gælder både kommunaldirektører i kommuner med og uden friplejehjem.
- Relativt få kommuner har i 2022 været i dialog med ikke-kommunale aktører om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser.

Baggrund

I dag kan borgere som udgangspunkt frit vælge mellem ikke-kommunale og kommunale leverandører af ældrepleje til fx plejehjem, når de bliver visiteret til en plejehjemsplads. Hvis en borger fx vælger et friplejehjem, modtager borgeren plejeydelser mv. af friplejehjemmet. Kommunen betaler derefter en fastsat takst for disse ydelser til friplejehjemmet.

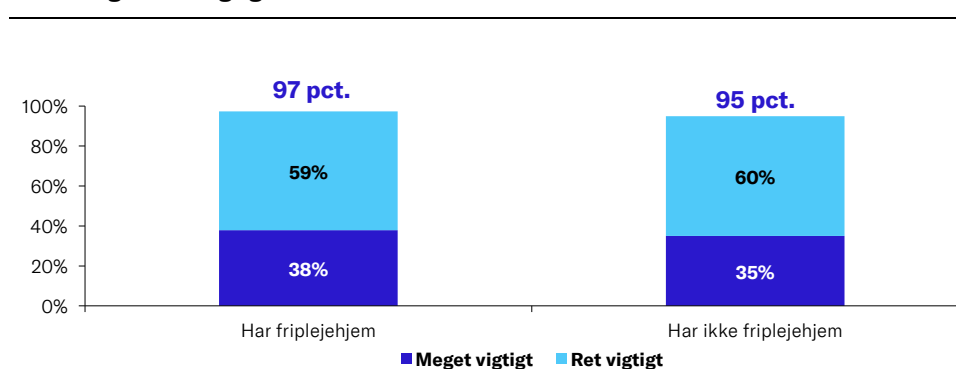
I langt de fleste tilfælde fastsættes taksten til friplejeboligleverandører efter friplejeboliglovens § 32, stk. 2, jf. bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015. Det betyder, at kommunen betaler en takst til friplejehjemmene baseret på kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at drive tilsvarende kommunale tilbud.ⁱⁱⁱ Taksten beregnes på baggrund af både de direkte og indirekte omkostninger. Direkte omkostninger dækker fx over løn til plejehjemmets ansatte, vikarforbrug, køb af råvarer mv. Indirekte omkostninger dækker fx over vedligeholdelsesudgifter, udgifter til administration, forrentning af anlægskapital, afskrivninger på bygninger mv.^{iv}

Det er vigtigt for kommunaldirektørerne med prisgennemsigtighed i kommunens beregningsgrundlag på ældreområdet generelt

Dansk Erhverv har spurgt kommunaldirektørerne om deres holdning til gennemsigtighed i kommunens beregningsgrundlag for prissætningen af kommunens ydelser på ældreområdet generelt.

Undersøgelsen viser, at stort set alle kommunaldirektører mener, at prisgennemsigtighed er vigtigt, se figur 1. Det svarer 97 pct. af kommunaldirektørerne i de kommuner, der har friplejehjem og 95 pct. af kommunaldirektørerne i de kommuner, der ikke har friplejehjem. Heraf er det hhv. 38 pct. og 35 pct., der svarer, at det er *meget* vigtigt.

Hvor vigtigt er det, at kommunens beregningsgrundlag for prissætningen af kommunens ydelser på ældreområdet (fx hjemmepleje og plejehjem) er gennemsigtigt for ikke-kommunale aktører?

Kilde: Dansk Erhvervs kommunaldirektørundersøgelse, februar 2023.

Note: n (Har friplejehjem) = 37, n (Har ikke friplejehjem) = 20.

Prisgennemsigtighed er med til at sikre, at kommunale og ikke-kommunale leverandører opererer på samme vilkår, og sikrer dermed at borgerne reelt har et frit valg mellem leverandører på ældreområdet,

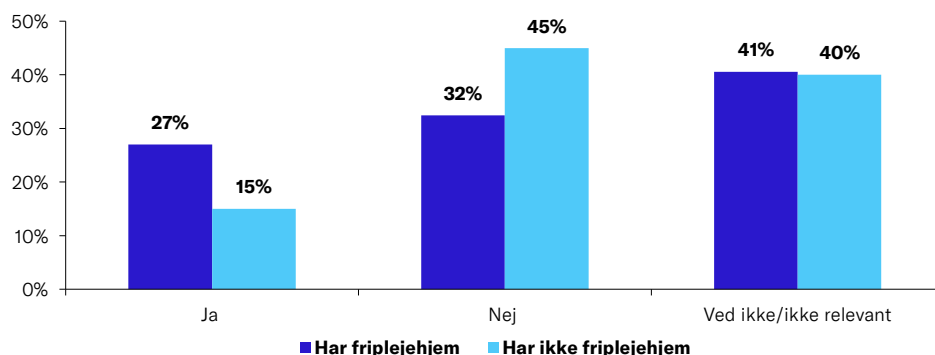
Figur 1 forholder sig til ældreområdet *generelt* og ikke kun plejehjemsområdet. Dansk Erhverv har også undersøgt, om kommunerne har anvendt *dialog* som en måde at skabe gennemsigtighed i beregningsgrundlaget for prissætningen på.

Mange kommuner inviterer ikke til dialog med ikke-kommunale aktører om beregningsgrundlag for prissætning af plejehjemspladser

Dansk Erhverv har spurgt kommunaldirektørerne, om deres kommune i 2022 har rettet henvendelse til ikke-kommunale aktører med et tilbud om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser. Vi har sammenholdt kommunaldirektørernes besvarelser med, om kommunen har friplejehjem.

Figur 2 viser, at selvom stort set alle kommunaldirektører mener, at prisgennemsigtighed for ikke-kommunale aktører på ældreområdet er vigtigt, har relativt få kommuner rettet henvendelse til ikke-kommunale aktører med tilbud om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser. Det gælder 27 pct. af de kommuner, som har friplejehjem og 15 pct. af de kommuner, som ikke har friplejehjem.

Figur 2: **Har kommunen i 2022 rettet henvendelse til ikke-kommunale aktører med tilbud om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser?**

Kilde: Dansk Erhvervs kommunaldirektørundersøgelse, februar 2023.

Note: n (Har friplejehjem) = 37, n (Har ikke friplejehjem) = 20.

Blandt kommunerne med friplejehjem har 32 pct. ikke rettet henvendelse til ikke-kommunale aktører med tilbud om gennemgang af kommunens beregning af udgifter til drift af egne plejehjemspladser. Det gælder 45 pct. af de kommuner, som ikke har friplejehjem. Det kan være relevant for kommuner, som ikke har friplejehjem, at have dialog med ikke-kommunale aktører, fx hvis et friplejehjem ønsker at etablere sig i kommunen. Det vil kræve, at friplejehjemmet får indblik i, hvilken takst de kan forvente, og hvordan den er beregnet.

Endeligt viser undersøgelsen, at omkring 40 pct. af kommunerne har svaret "ved ikke/ikke relevant" på spørgsmålet. Det gælder både kommuner med og uden friplejehjem. Det kan der være flere årsager til. En af årsagerne kan være, at kommunaldirektørerne ikke er fagspecialister på takstfastsættelse, og en anden årsag kan være, at kommunen ikke har ikke-kommunale leverandører af plejehjemspladser. Sidstnævnte mulige årsag forklarer dog ikke den store andel for kommunaldirektører i kommuner, der har friplejehjem.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 3. maj 2023.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs politik på området kan ske til markedschef, Morten Jung på mju@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6077 eller til politisk konsulent Mette Oxholm på meox@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6065.

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom, Christine Sinkjær-Rasmussen på chsi@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6156.

Noter

ⁱ Dansk Erhverv anvender samlebetegnelsen "ikke-kommunale" som udtryk for aktører, der ikke er kommunen selv, f.eks. private eller selvejende.

ⁱⁱ Dansk Erhverv: "Flertal af danskerne ønsker valgfrihed i velfærdstilbud", marts 2023: [flertal-af-danskerne-on-sker-valgfrihed-i-velfardstilbud.pdf \(danskerhverv.dk\)](#)

ⁱⁱⁱ Kilde: Friplejeboliglovens § 32 stk. 1 og § 32 stk. 2.

^{iv} Kilde: Vejledning om afregning af friplejeboligleverandører, Afsnit 8, s. 12-13: <https://www.retsinformatiion.dk/api/pdf/196548>